

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1896. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: Rotter I., Weisz H. és Krausz V. tőzszejében

Az igazi nevelés.

„Az állam nem akkor fejleszti a nemzeti eszmét, az igazi hazafi erőt, ha a tanítói pálcát kezébe veszi, mert az igazi nevelésnek, az oktatásnak sokkal erősebb talapzatot, a nemzet élő hitén, lelkiismeretén, erkölcsén kell alapulnia”.

Mayer Károlynak, a mély tudomány apátkanonoknak szavai ezek, melyeket e héten a katolikus tanítók gyűlésén mondott el. Azóta sokat gondolkoztam felettük.

Kiadták az államosítás jelszavát. Ma már nemcsak az állam kezei közt levő vasuton zötyögtetjük magunkat, de dohányt se szíhatunk mást, csak azt, a melyekre az ő finánca rányomta a stempelijét. A megyék, a melyek századokon keresztül mintegy körül voltak bástyázva ősi jogaikkal, most ime, ingadozni érzik lábuk alatt a talajt. Az „állam” rájukvetette szemeit, megvannak büvölve, mint a kigyó tekintetétől a szelid, gyenge galamb, pár év múlva aztán elnyeli őket a telhetetlen Moloch, a melyet kielégíteni nem fognak soha.

Nagyra vagyunk a modern felvilágosodás egyik leghatalmasabb vívmányával, az alkotmányossággal. Szép, szép, különösen a hogyan akkor egyes álmadozók elgondolták. Ne mondja senki azt, a mit

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZAJA.

Egy légy monológja.

— Gyűlölöm az embereket, azokat a kétlábu tollatlan állatokat, a kik olyan magasan hordják az orrukat s mindenkinék a világon parancsolni akarnak. Gyűlölöm őket és légyi becsületszavamra mondom, nem hagyom őket békén soha, a mig e kebelben szív dobog.

— Az édes mamám fogadtatta ezt meg velem.

— Feledhetetlen drága kedves mamám! Még most is mintha a szemeim előtt lebegne az a vérfagyasztó jelenet. Egy tejes bődön szélén nyalakodott, már jóformán jó is lakott, a midőn valami szolgálóféle közelített. Az édes mamám amugy is kissé öreges és hizodalmas termetű lévén, de meg talán a tejből is kissé többet szedett be a kelleténél, — nem tudott oly gyorsan szárnyra kelni, mint többi rokonai és karcsubb testvéreim, az a durva lelkű asszony nép addig hadonázott ott valamivel, a mig kupán teremtette s szegény édes jó mamámmal az agyvérőmleny tünetei kezdtek fellépni. Oda borultunk a konyha sarkába és keserű zokogásunk a konyha köziklái is könnyekre fakasztotta volna. Ó pedig kinos vonaglásra közben megesketett bennünket, hogy halálát megfogják boszulni az embereken,

XIV. Lajos francia király hangzottatott. „Az állam én vagyok! Legyünk az állam mi, mi a polgárok összesség. De hiszen ez kacagtató látvány. Polgártárs, ha gondolkozni tudsz, mi vagy te az államban? Adófizető masina, egy valóságos automata, a melyet addig huzkodnak, nyoszogtatnak, a mig el nem romlik. Megkérdezlek tőled, hogy mit akarsz? Nem úgy láttad eddig, hogy a mit az a hatalmas miniszter akar annak meg kell lenni. Akarta Tisza, akarta Vekerle, akarta Bánffy, most Széll és meglett. Azok ott állanak a cirkusz közepén és a képviselők arra futnak, a merre az ő ostorcsapásai kergetik őket. A képviselői rendszerben tulajdonképen a polgárok többségének akarata nyilvánulna, mert a miniszter azt tenné, a mit a képviselők akarnak. De emlékezzünk vissza a mi választási rendszereinkre. Mire pályáztak? Az emberek gyengéire. Egész iskolát teremtettek arra nézve, hogy miként lehessen a nemzet akarátát törbe csalni. Vegyünk egy Bánffy-példát. Bánffy kapott a zsidóktól néhány milliót. Ezen megvásárolt körülbelül 350 mandátumot s pökölte a markát, verte a mellét, hogy ime: itt a nemzet. Pedig semmi egyéb nem volt, mint zsidó pénz emberre felváltva. Hiszik, hogy a mostani sokkal különb lesz? Elismerem készséggel, hogy

azokon a durva lényeken, a kiknek a milyen fehér a bőruk, oly fekete a lelkük s különösen bennünket nemük egész vadságával üldöznek. A papám nem volt anyánk halálos vonaglásainál, hogy ő fogja be a valói készülőnek üvegesedő szemeit s ámbár az édes mama őt mindig »bitang« néven szokta nevezni, mert első ismeretségük után őtet apró neveletlen gyermekeivel együtt álnokul a faképnél hagyta, de meg vagyok győződve, hogy ha ott van, benne is lett volna a hitvesi szeretet érzelméből annyi, hogy velünk együtt felemeli az első lábát és megesküdött volna minden légyecsapóra, hogy az édes mama halálát velünk együtt a lehető legkegyetlenebb módon fogja megtorolni.

— Eltemetjük, megsirattuk s azóta egyedül a boszu édes gondolata dagasztja kebelemet.

— Elmondom a tegnapi kalandomat. Azt hiszem, be fogják látni, hogy ura szoktam lenni a szavaimnak s a szájhösködés nem tartozik lovagi tulajdonságaim közé.

— Delelőn járt már a nap. Künn csatagoltam a napsugár országotján s szokás szerint udvaroltam. Egyszerre éreztem, hogy a gyomrom felhőzni kezd. Beröpültem egy konyhába, onnan pedig a szobába surrantam. Csak ketten voltak benn. Az egyiknek hosszú volt a ruhája, sőt még a haja is, az arca fehér volt, mint az alabastrom, csak kétfelől látszott egy kis piros-

a rendszer távol áll tőle, de annyi bizonyos, hogy ismét nem a nemzet igazi akarata fog nyilvánulni, hanem furfangos módon eszelték ki minden választókerület gyengéjét s annyit alkudtak le a maguk javára az igazságból, a mennyit lehetett.

Ez az alkotmányosság, az igazság a jog.

Kérdem sokkal különb-e, mint mikor az abszolút hatalmu királyok, császárok akarata kormányozta a népek millióit?

És most ez az állam, a melytől senki nem vitathatja el, hogy a zsidó és szabadkőmives irány járna alatt nyög, ez az állam most vaskövetkezetességgel viszi keresztül az iskolák államosítását.

— Van-e Istene?

— Nincs! csak bálványai vannak.

Hiszen mindenki láthatja, hogy miként törekszik kiszabadítani a nemzetet a kereszténység 900 esztendőse nevelő hatalma alól.

— Ne uralkodjék ez felettünk — mondja — mint egykor a jeruzsálemi zsidók.

És mit ad a léleknek örül, bírál a mindentudó, mindentlátó és számonkérő igazságos Isten helyett? Rendőroket, csendőrszuronyt, a modern műveltséget. Nevetséges! Állítsanak mindegyik mellé

ság, olyan, a milyen a baracknak nevezett gyümölcsökön látszik. Különböznék fiatalnak néztem. A másiknak mindene rövid volt, még a ruhája is. Az orra alatt olyan furcsa hosszú sörte látszott, az álla még rettenetesebb volt, csupa apró tüfélek kandikáltak kifelé. A feje tetején nem volt semmi, csak fényesség. Egyenesen rá-röpültem s becsületesemre mondom, úgy hanyatt vágtam magamat, hogy még most is fáj a tomporom. Az arca olyan volt, mint a nap, mikor reggel haragszik és csunyan néz ránk, hogy miért nem kelünk már fel. Olyan gömbölyű volt, hogy szinte megcsudáltam és a mint mondom — fényesen ragyogott; aztán felfujta magát s úgy szuszogott, mint egy kovács-fujtató. Egyáltalán nem tudom fölfogni, hogy hogyan tudott az a másik ember ezzel a furcsasággal egy asztalhoz ülni. Már annyit mondhatok, hogy én elkergettem volna onnan, hiszen úgy hasonlítottak egymáshoz, mint a só meg a paprika ott a tartóban.

— No — mondom — ezt megszekirozom, ha addig élek is. De előbb jól lakom. Beleszaladtam egyenesen a tányérjába. Epret evett a csunya, a mit pedig én igen szeretek, mert — tetszik tudni — az én mamám megtanított engem mindenféle uri tempóra. Mondhatom jól esett s nem is háborgattak, mert, a mint fél szemmel láttam — nagyon el voltak foglalva. Összecsu-

15

krajczárért árulunk keskeny és szélesebb sávu torontáli vásznat, mely mosásban szintartó, ruhákra, blouzokra, nemkülönbön függönyökre is kitűnően alkalmas. Más igen szép mosók métere 15 kr.

Atlasz szatin remek mintákban és színválasztékban 26 kr.; piquet mosó 26 kr.; a most divatozó brokát zefír 21 kr.; duplaszéles scót kelmék több színben 29 kr.; dudlaszéles tiszta gyapjukelme drapp és szürkében 23 kr.; turista ing szatin vagy köperből 86 kr.; elegáns tavaszi kabát 3 fnt 50 kr. elegáns tavaszi gallér 3 fnt 26 kr.

Áruház a „Kék Csillaghoz“

Minden cikkben szabott olcsó árak!

Középánálkülönül 5% engedély.

Mai lapunk 6 oldal.

egy rendört, de őrizték a rendört is erősebben, hiszen ő neki is fellebbvalói vasmarkától kell csak tartani.

Aztán panszkodnak, hogy a nagy uraktól, a lakkbán, klakkban és frakkban parádézó uraktól kezdve lefelé, a széna-kazalban éjjelező csirkefogókig mennyi a gonoszság. Rettegnek és sopánkodnak, hogy mi lesz a jövővel, mikor az apró bűnösök száma a hatványozódva emelkedik. Kétségbeesnek, mert katonának való legényeink mindig kevesebben lesznek. elsatnyulnak, kiszáradnak, ifjui bűnök kisorvasztják az erős ösök hitvány unokáit. Görccsösen kapaszkodnak bele a hatalom kormányrudjába, mert érzik, hogy dübörög alattuk a föld, ing-reng az alkotmány, veszélyben vannak a koronás fők, a hatalmas milliomosok, mert a nyomor gyermekei rázzák rablánczaikat, kalapácsütések hangzanak, a láncokból fegyvert, kardot, puskát, ágyut kovácsolnak és rombadöntik ezt a korhadt világot. A szociálizmus és édestestvére az anarchizmus fölütötte sárkányfejét. Üssetek le belőle egyet, kilenc nő helyébe.

Kitől félnek? A ti rendőreitektől? Hátha azokat is megejti az anarchizmus eszméje, mikor látja, hogy mily gyarló, sokszor mily rosszlelkű művelt parancsoló o: ztoztatja neki a rendeleteket?

Nem jobb volna százezerszer, ha az a nép az örök, a mindenható Istentől félne? Az Igazságtól, a Ki a földi lét mérlegének visszasságait ott fenn a túl-világban helyre fogja billenteni.

De ne úgy akarjátok ám őt nevelni akkor sem, hogy ti nem hisztek semmi-ben, ti kikacagjátok az ő gyenge szívét, a mely lélekből való Istenről tud? Ő azt észrevette már és utánatok indult, utánoz beneteket.

Neveljétek igaz hitet, benső, erős, sziklaszilárd vallásos meggyőződést, a

csorították a szájukat hegyesre, azután cuppogtatták. Már hogy abban mi lehet a jó, azt nem tudom elképzelni az én légyi eszemmel. Sőt annyit szintén mondhatok, hogy olyan fráternek, mint az a vöröszínű husefű, oda nem nyujtanám a s'amat, ha a feje tetejére állana is. Aztán milyen furcsa szavakat mondtak egymásnak! Cica! Mucus! mokus! meg tudom is én mit. Ezt eddig mindig csak olyan négy lábú végig szőrös állatoknak hallottam adni. En csak ettem s mondham, hogy talán életemben nem esett még annyira jól valami, mint az az eper. Nem tudom, mit keverték belc, de savankás is volt, édes is, erős is és nekem oly veszekedett jó kedvem lett tőle, hogy az egész világgal ki mertem volna állani párbajra.

— Idején is volt. A fényesfeju abhahagya a nyalakodást, egy nagy bolond papirost vett a két tenyere közé, azt kiterjesztette és odament a dívánhoz. A mint ráült, csak úgy nyögött bele szegény s olyant sóhajtott, hogy azt hittem, megszakad alatta. Elkezdte a szemeit sétáltatni. A papíron feketé izék voltak sorjában, ő meg lottatta-futtatta a két szemét rajtuk. Biz én nem tudom elképzelni, hogy mi jó lehet abban, pedig én sem születtem Ázsia rengetegekben. No várj fényesfeju, hiába szuszogsz olyan büszkén, hiába vörösödik az a nagy fejed, nem hagylak nyugodni. Mamám! emléked meg lesz boszulva.

— Kutya jó kedvem volt, mikor az élvezetre gondoltam. Egyenesen neki a fejének. Alig értem hozzá, már rázni kezdte. Elröpültem egy pillanatra, aztán megint vissza. Rázta a fejét újra. Elszálltam, aztán megint vissza. Mikor ezt már vagy huszadszor megtettük, otromba módon kezdett hadonázni a két első lábával. Csak tessék! — gondolám. Nem muszáj nekem ott az utba

műveltekben úgy mint a szegényekben, ne bántások a mi vallásos iskoláinkat, a hol az Istenről, a Jóról, az Igazságsról tanítunk, mert ha összedől az iskola, a melynek homlokán a kereszt ragyog, romjai elsősorban titeket fognak maguk alá temetni.

Hazánk, nemzetünk szeretete mondatja ezt velünk.

Konkurzus után.

Már régóta tapasztaljuk, hogy évről-évre fogy azon ifjaink száma, kik félretéve minden mellék gondolatot, tiszta szándékkal és őszinte lelkesedéssel lépnek a papi pályára. Föl-föl hangzik a panasz, hogy kevés a munkás az Úr szőlőjében, hogy sem az egyházmegyék, sem a rendek nem kapnak elegendő számú növendéket. A legutolsó — i. hó 3-án megejtett — fejrővári konkurzus is beigazolta, hogy e panasz nem alaptalan. Hatán konkuráltak összesen ezek közül ötven VI. osztályu bizonyítvánnyal és csak egyetlen egy jelentkezett érettségivel.

Ha csak Fejérgyházmegye szűkölködne papokban, azt gondolhatnánk, hogy e bajnak oka tán a megye specialis viszonyaiban leledzik, de úgy tudjuk, hogy más egyházmegyék is régóta hangoztatják e panaszt Világos tehát, hogy általános jelenség, országos bajjal állunk szemben, melynek okát hasonlóan általános körülményekben kell keresnünk. Mi az oka tehát, hogy ifjaink egy idő óta oly föltűnő módon idegenkednek a papi pályától?

Tán anyagi áldozatokkal van összekötve? Épen ellenkezőleg, hisz ingyenes nevelésben részesülnek. Az anyagi körülmények a régiéktől semmiben sem különböznek. De a katolicizmus és vele a klerus helyzete az utóbbi időben sok tekintetben változott. A magyar egyházra viharosabb napok virradtak; nincs többé birtokában an ak az általános becslésnek, melynek még 10 évvel ezelőtt is örvendtek; befolyásából is minden téren vesztet. Mindenki látja, hogy nap nap után rendszeres támadásoknak van kitéve. Csak a napokban olvastunk egy esetet, mely az Egyház lealáló helyzetét eléggé jellemzi, hogy egy m. kir. ügyész vádolt fölmentését indítványozta (ki papság ellen ígató cikke miatt volt bevádolva) azon botrányos megokolással, hogy az inkriminált cikk nem tartalmaz osztály elleni

lenni. Leültem és néztem, hogy hogyan vörösödik a koponyája. Alig hagyta abba a levegő verdesét, már ismét ott futottam a fején. Akkorát csapott a szerencsétlen a nagy tóksijére, hogy ha én ott találok lenni, bizonyosan szertelapit.

— Előbb kelj fel sógor! Ilyen rossz viccekbe én nem szoktam ám belemenni. Megvartam, míg egy kicsit lecsillapodik, aztán újra kezdem a mulatságot. Mondhatom remek volt. Miféle hadonászt vitt végbe. Majd halálra kacagtam magamat, különösen, mikor a husos ökleit a fekhelye ramájába ütötte. Nevető görccsöket kaptam, mikor láttam, hogy mily ügyesen szopja utána a legvastagabb ujját. Én mindig ujjabb és ujjabb furfangokat találtam ki a boszantására. Egyszer azzal akart lefözni, hogy egy fődöt rakott a kopasz fejére. Akkor az orrának álltam neki. Beleméztem a két macskaszemébe. Láttam, hogy hogyan villognak. Keresztül szűrt volna bizonyosan a sugarával, de engem persze megrettenteni nem tudott. Mikor láttam, hogy a kezeit emelgeti felém, pukedit csináltam neki:

— Alászolgá! piros ur és árbb szálltam. — Persze alig léptem el onnan, már ott volt a keze, úgy vágta magát szemközt, hogy a nyakcsigolám megfájdult a kacagástól. Vörös lett. Fölugrott, elkezdett szaladgálni a szobában. Vette a légyecsapót és hadonászt, mintha akadna olyan balek, a ki feleje repülne. Láttam aztán, hogy az egyik nagynénémét szemelte ki, a ki épen az ablaküvegen végezte a délutáni kézművését. A nagyfeju neki rontott egyenesen az öklével s olyant vágott az üvegre, hogy az ezer darabra szakadt, közbe még vörösebb volt s úgy kiabált, mintha tűz lett volna. Egyszerre berrant a hosszuhaju és kiabált, hogy miért, nem tudom, aztán egymásra kiabáltak, én meg mo-

izgatást, miután a papság nem tekinthető külön osztálynak. Sajnosan kell tapasztalunk, hogy az elveihz hű papság folytonos hajszának van kitéve — sokszor még előljárói részéről is; — küzdelmeiben ugyszólván magára van hagyatva, és mindenütt — még a legutolsó kis faluban is — egy hol tudatos, hol öntudatlan oppozícióval találja magát szemben. A nép, de különösen racionalistikus intelligenciánk a katolicizmus ügyét még mindig a papság érdekeivel azonosítja és minden bevallott kath. mozgalomtól idegenkedik.

Lehet, hogy a papság tekintélyének csökkenése és ez a folytonos ostromállapot (annak nevezhetjük legtalálóbban az elvű papság helyzetét) tart vissza sokakat a papi pályától. De ez a körülmény már maga is beteges állapotnak symptomája és arra enged következtetni, hogy a bajnak gyökerét nem tisztán a külső körülményekben, hanem mélyebben keressük. Azt hiszszük, hogy a M. Á. egy minapi cikkezője fején találta a szegyet, mikor a magának fölvetett kérdésre: miért lépnek oly kevesen a katonai és papi pályára? így felel: mert az előbbihez pénz, s az utóbbihoz idealizmus kell; mi pedig mind kettőben szegények vagyunk. Korunk a tulzó realizmus — mondjuk inkább materializmus — irányába csapott át, a kereszténység nagy eszmét már nem érti, s épen ezért kevesre is becslüli.

A cikkünkben tárgyalt szomorú jelenségnél egy körülmény különösen megérdemli figyelmünket, s ez az, hogy a papi pályára lépő ifjaknak legkisebb percentszázát az intelligens, a közép-osztály szolgáltatja.

A statisztika számai nem hazudnak; a »romlott értelmiség« vádja itt ujjabb megokolásra talál. E statisztikai számok igazolják, hogy kiveszett értelmiségünk nagy részéből a természetfölötti keresztény gondolkozásmód és vele együtt az ideális célok után való törekvés. Ráillenek Knauss egyház-történészek szavai: intelligenciánk azt gondolja, hogy még hisz, és azt hiszi, hogy gondolkodik, pedig úgy a hit, mint a gondolkodás dolgában csehlű állunk. Ha van is értelmiségünkben hit, ez nem életképes, mert csak theoretikus, praktikizmusa egy két vallásos külsőségben olvad föl. Hivatás tekintetében nem lehet hiány; az Urísten gondoskodik Egyházáról, s azért elegendő számú ifjunak adja meg a hivatás kegyelmét. Az Isten elhinti a hivatás magvát minden osztály ifjaiban kivétel nélkül, csakhogy az a baj, hogy a mag intelligenciánk ifjaiban legtöbbször kösziklára talál, vagy ha termékeny talajra talál, a ki-

solyogtam, piszkáltam a fogamat s vártam, hogy mikor ütök egymást. Nem bántották egymást, hanem a hosszuhaju vizet hozott be és a fenyesfeju mosta a kezét. Pompás! gondolám — tehát meg is sebesültünk. Mamám meg vagy boszulva! De még nem egészen. Megvartam, meg bekötötték a kezét egy fehér ruhával, félreültem és pihentem. Hadd pihenjen ő is. Besötétítették a szobát és a gömbölyű feju végigfeküdt a díványon. Jó ideig vártam, míg egyszerre szuszogni, nemsokára pedig trombitálni kezdett. Akkor aztán nekiindultam a husos orrának és sétálni kezdtem rajta föl-alá, akár a katonának a promenádán, odalejttem a szájához. Jó darabig nem akart észrevenni, de egyszerre megszűnt a szuszogása. Kapkodott, de a szemeit még nem nyitotta ki.

— Jól van. Kinyitod te még azt is. Egyszerre aztán hatalmas csattanást cselekedett az orra közepére, a mit persze én már a feje tetejéről néztem. Odébb mentem s vártam, mikor kezd újra szuszogni s akkor én újra kezdem az atkakat. Sikerült is, mert két-három perc múlva már ugrált a szobában s az ujanatuj tajtékpipáját vágta felém. A pipa repült s egyenesen a nagy tükör kellős közepébe esett. Az ketté hasadt, a pipa meg kétfelé vált. Kiabált, mint egy örült. A hosszuhaju is bejött s előbb ő is kiabált, aztán vizet törölgetett a szeméből.

— A boszu sikerült, mert folyton azt kiabálta, hogy megbolondul e miatt a kutya légy miatt, aztán vörösen mint a pipacs, botot vett a kezébe és elment hazulról. Holnap folytatjuk.

Bilkei Ferenc.

csirázó zsenge növény a rossz nevelés folytán elcsenevészedik, elpusztul. Intelligens szüleinél nem ápolják gyermekeikben a papi hivatást. Ezek a szülei házban csak torzképekben vagy csak emberi, természetes oldalról tanulják megismerni annak magasatos fönségét. Ha a szülők egy papról botrányt tudnak, az nyilvános megbeszélés tárgyát képezi, arról a gyermeknek is kell tudnia.

Es ha az ifju később az iskolában egy-egy lelkes, hivatásának élő papban e torzképtől eltérő tiszta, ideális képét szemléli a minta papnak, és miadán jó íránt fogékony lelkében a papi hivatásnak nagybecsülése és szeretete kezd gyökeret verni, csak észrevesse az a szülő, hogy megindul sokszor a csipkelődések árja, hogy ezt a zsenge, eszményi növényt kiöljék a fiatal lélekből. Ha mindjárt kanonok vagy püspök lehetne, akkor még értenék a dolgot, de hát egy kis falusi káplánocskára szűgyen volna a családra. Tudok esetet, hogy szülők lebeszéltek, sőt kényszerrel akadályozták meg, hogy fiuk pappá legyen. Pedig a jelentkező papi hivatásnak ápolására és mindenekelőtt gondos őrizetre volna szüksége, különösen abban a korban, mikor a szunnyadó érzékiség először kezd ébredni az ifjuban.

Nem csoda aztán, ha az ilyen légkörben felnőtt ifju, ki az élethivatás megítésében nem tanult más szempontokat ismerni, mint biztos karriert, kényelmet, az élet örömeinek minél intenzívebb és extenzívebb fokban való élvezését, hatat fordít a papi pályának, hol e szempontok nem nyújtanak olyan csábító kilátást, sőt bizonyos tekintetben éppen ellenkező, az érzéki természetnek nehéz feladatokat tárnak eléje.

Nincs ez mindenhol így, nálunk sem volt mindig így, csak mióta a Pikler-féle darvinisztikus ethika légkörében nevelkednek ifjaink. Hogy a papi pályára jelentkezők száma daczára az ébredő kath. hitéletnek folyton fogy, ez csak azt mutatja, hogy az igazi természetfölötti gondolkozásmód még mindig dekadenciában van. Vajjon megérjük-e az emelkedést?

Nincs ez mindenhol így. Vegyük csak például a kis Swájczot, a hol a kath. Egyház, ha anyagi szempontból vesszük a dolgot, éppen nem él rózsás viszonyok között és mégis — ha szabad e kifejezéssel élni — a papságban tulprodukción tud felmutatni, különösen a kath. és német kantonokban. Tudok esetet, hogy egy swájci ifju jöhírű külföldi egyetemen elvégezvén theologiai tanulmányait — természetesen saját költségén, mert külföldön nem igen ismerik az ingyenes szemináriumi neveltetést — azon egyházmegyéhez folyamodott fölvetélért, melyből származott és elutasító választ kapott csak azon egyszerű okból, mert nem találtak számára alkalmazást. S a fiatal, tehetséges, minden tekintetben kitűnő pap Ausztriában volt kénytelen egyházmegyét keresni. Ehhez hasonló (nálunk mindenestre hallatlan) esetek ott nem tartoznak a ritkaságok közé. Pedig a kath. Swájcz még mindig nagyon sokat szenved a protestantizmussal szövetekezett liberalizmus gyűlölködő politikája részéről.

A klerus anyagi helyzete a miénkhez hasonlítva koldusnak mondható, hisz egy svájci püspöknek nincs anyyija, mint nálunk egy jó középszerű beneficiummal bíró plebánosnak; az alsó papságnak meg csak éppen anyyija van, hogy éhen ne haljon. Es ezen anyagi tekintetben éppen nem kecsegtető karrier mennyi áldozatába kerül a papi pályára lépő svájci ifjunak. Sajátjából kell magát föntartania 4-5 éven keresztül; ha szegénysorsu, küzdenie kell az anyagi gondokkal, hacsak egy nagyobb stipendium vagy egy nemeselekű jötevő e gondok alól föl nem menti. Biz még a befektetett tőke, a nevelési költség sem hozza meg a kamatokat, hát még a küzdelemteljes négy-öt évi tanulás, a szellemi tőke, a sokszor fényes tehetség. Es mégis akad pályázó anyyi, hogy válogatni lehet közülük, hogy egyeseket még vissza is kell utasítani. Nem lehet csodálni, mert a svájci és általában a német ifjuságban van keresztény idealizmus, mely nem üzsimoniát a papi hivatással, mely anyagi előny nélkül is tud áldozni vért és életet. A mi ifjuságunk nagy része csak akkor ajánlja föl szolgálatait az Egyháznak, ha szellemi és anyagi tőkéje kamatait csengő aprópénz, és fényes állásban látja biztosítva. Mikor lesz nekünk a némethez

hasonló keresztény gondolkozású intelligens ifjuságunk?

Egy főiskolai pantheista tanárunk véleménye szerint ma az ébredő idealizmus korát éljük; ennek győzedelmeskednie kell akár teszünk valamit érdekében, akár nem. Ez nem áll; mert az idealizmus győzelme nem fizikai, hanem erkölcsi evolúció eredménye, mely az emberek meggyőződése és szabad elhatározásából indul ki. Hogy a keresztény nézet uralomra kerüljön, még sok áldozatot kell hoznunk munkában ép úgy, mint anyagiakban.

A fiatal papi generáció a magyar katolicizmus szervezése körül szövetekezett, és kath. körök létesítése által emberfeletti munkát végzett. Sokat tett a nép érdekében — többet nem is tehetett volna; de az intelligencia érdekében eddig még kevés történt. Pedig ezt is meg kell nyernünk, hisz ez a társadalom vezető osztálya. Vannak ugyan a városokban is kath. körök, de általános a panasz, hogy intelligens férfaink csak csekély számban látogatják. Talán vonzóbbá kellene tenni azokat a modern igényeknek megfelelőbb helyiség, gyakoribb és korszerű felolvasások által, melyek az untató hosszadalmasság, és a határozatlan, semmitmondó rövidség elkerülésével alkalmasok volnának a kath. meggyőződés erősítésére. Mert nem szabad felednünk, hogy a keresztény társadalom regenerációját nem lehet tisztán külső összetartásra bázisolni. Az Egyház nemcsak látható, hanem egyuttal lelki társaság. A test tagjait a lélek tartja össze; ha a lélek elszáll, a test atomaira bomlik. Ha ezt a fölbomlást mesterséges szerekkel meg is lehet egy időre akadályozni, a test mégis csak hullamarad, mert hiányzik belőle a lét és akció-képes vitalis erő, az életelv. A kath. társadalomnak életelve (az Isten kegyelmén kívül, mely mindenre szükséges) a hitbeli meggyőződés és az abból fakadó keresztény élet. Kath. köraink és egyesületeink csak akkor állanak teljesen hivatásuk magaslatán, ha tagjait ez életelv egyesíti s azokban ugyanazt követeiti.

A test már megvan, de sok tekintetben hiányzik még belőle a spiraculum vitae. Leheljünk hát belé lelket tudásunkkal és minden erőnkkel. Legyenek a mi köraink szórakoztató helyek, de ne csak azok, hanem egyuttal szellemi centrumok, a kath. társadalomnak szive. Innét áradjon ki az egészséges keresztény világnézet annak minden egyes tagjába.

Ha lesznek kath. intelligens férfiak, kiket nemcsak a kártyaasztalnál, hanem az Ur asztalánál is gyakran lehet látni; ha lesznek intelligens anyáink, kik gyermekeikben többre becsülik a lelket, mint a testet; akkor lesz intelligenciánk, mely nem vonja meg az Egyháztól a véradót; lesznek ifjaink, kik nem sajnálják erőiket és életüket egy szent és magasatos cél szolgálatába szegődöttni s akkor nem lesz többé az Urral panaszra okunk: messis quidem multa, operarii autem pauci.

Remigiús.

UJDONSÁGOK.

— **Egyházmegyei hírek.** A nagyhantosi plebániára bemutatott *Kapitány* Gyula csurgói segédlelkész helyére *Mészáros* István vaáli káplán, Vaálba pedig *Schmall* György nagyhantosi ideiglenes administrator helyezettett segédlelkézi minőségben.

— **Hir Falkayról.** A rövid idő alatt nagy hírnévre vergődött Falkay makacsul szembeszállt minden rendőri talentummal s ha hirt nem ad magáról, szerencsésen átvitorlázhatik a szabadság otthonába, Amerikába. Mig itthon minden valamire való rendőr Falkay-fogásról álmodozott, addig a sikkasztó postaszolga, ki egykor ügyes csendőr-altiszt volt, bántalom nélkül jutott el a tengerpartig, sőt saját tudósítása szerint már néhány napja hajóra szállt Amerika felé. Tegnapelőtt ugyanis egy képeslevelezőlap érkezett Budapestre *Falkay* sógorának címére. Az igazgatóság nem engedte kézbesíteni a levelezőlapot, mely Falkaytól Brémából érkezett, hanem átszolgáltatta a rendőrségnek, mely nyomban jelentést

tett az ügyészégnél s miután a kereskedelemügyi miniszter kijelentette, hogy az elfogatási és szállítási költségeket fizeti, *Falkay* elfogatása és kiadatása iránt kábel-sürgöny útján megtétettek a szükséges intézkedések. Ha tehát igaz, hogy *Falkay* friss, jó egészségben elért Brémába s onnan Amerika felé vitorlázott, nem alaptalan a remény, hogy az igazságszolgáltatás kezei között kap elégtételt a meglöpött kincstár.

— **Tűzoltó-szakvizsga.** Csákvári levelezőnk írja, hogy ott a közönség élénk részvéte s *Eszterházy* Miklós Móric gróf személyes elnöklése mellett tegnap tartott meg az ottani földmives iskolában a tűzoltó szakvizsga és pedig elismerést érdemlő sikerrel. Mint szakértő a földmívelésügyi miniszter megbízásából *Vida* Pál orsz. szövetségi előadó volt jelen a vizsgán. Örvendünk, hogy a belügyminiszterrel karöltve a földmívelésügyi miniszter is pártfogásába vette a humanás ügyet s hogy az első között is a csákvári iskola az első, mely megértette a kor hívó szavát, ez *Eszterházy* gróf érdeme. Itt említjük meg, hogy *Eszterházy* gróf fia ez alkalommal vette át a csákvári tűzoltó egylet parancsnokságát.

— **Tanítóválasztás.** Az ipartanoncziskolánál üresedésbe jött tanítói állást az ipariskolai bizottság választás útján a városház nagytermében holnap d. e. 11 órákor tartandó ülésre fogja betölteni. Pályázók: *Almássy* Ferenc, *Auerbach* Gábor, *Geiszt* József, *Knöbel* Elemér és *Mészáros* Gyula. Mint halljuk, a megválasztásra *Mészáros* Gyulának van legnagyobb kilátása.

— **Névmagyarosítás.** Holczer Antal sárbogárdi születésű, silingyai (Arad m.) lakos vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel *Halász*-ra változtatta.

— **Halálos esés.** *Godó* Jánosné alcsuthi lakos f. hó 1-én gyalogszerrel ballagott hazafelé *Bicskéről*. Már megtette fele útját, midőn *Szili* János szintén alcsuthi lakos, a ki *Bicskéről* deszkát szállított, utolérte az asszonyt s hogy ne unatkozzék egyedül, maga mellé szólította *Bodó*-né, a ki hogy meneküljön a gyalogolástól, szívesen vette a meghívást s ez okozta halálát. Beszélgetésben elmerülve a deszkák tetején ültek s nem vették észre, hogy a szabadon hagyott ülésszék lecsuszott s a lovak lábait veri. Egyszer aztán a gyeplőszár nélkül hagyott lovak megvadtak s mielőtt *Szili* a fékezésre gondolhatott volna, magukkal ragadták a kocsi s néhány perc múlva az ut menti árokba borították. A kocsin ülők a deszkák alá kerültek, a honnan *Szili* János kisebb zúzódások árán meg is menekült, *Godó* Jánosné azonban az árokban halálát lelte. Még élt ugyan, midőn a deszkák alól kihúzták, de mielőtt orvosi segélyben részesülhetett volna, a szenvedett súlyos sérülések következtében meghalt.

— **Katonai hírek.** Beköszöntött a nyári idő, katonáinkra nehéz napok járnak. Először az ezredőzpontosítás viseli meg legényeinket, azután a terhes nagygyakorlat fáradalmi várnak rájuk. A 69. gyalogezred Budapestben állomásozó két zászlóaljja jövő hó 8-án érkezik városunkba s 15-ig itt lesznek az ezredgyakorlatok. A 12. dicsidás ezred helybeli zászlóaljja jövő hó 12-én hagyja el városunkat s 31-ig Tolnában maradnak, onnan pedig hadtestgyakorlatra mennek.

— **A déli harangzó története.** A minden délben felhangzó harangzónak, mely mindanyunkat ájtatos imára hangol, felemlítésre érdemes történelmi háttere van. Nevezetesen, midőn 1456-ban a keresztény hadsereg *Hunyadi* János és *Kapistrán* János vezérlete alatt az *Al-Dunánál* gyülekezett, hogy a *II. Mohamed* szultán fővezérlete alatt *Belgrád* ellen nyomuló török hadseregnek útját állja és a kereszténységet és hazánkat megvédelmezze, *III. Calixtus* pápa elrendelte, hogy az egész keresztény világon

délben harangoznak s e harangszóra a nép imára kulcsolja össze kezeit a keresztény fejedelmek győzelméért. Az 1456-ik évi július 20-án vívott véres csatában a keresztény csapatok a török hadakat csakugyan tönkrevették. A győzelem hírére a pápa augusztus 6-án vette s ennek folytán meghagyta, hogy ezen örömhír emlékekül a déli harangszó örökkönörökké fentartassék.

— **Felolvasó-estély.** A török-bálinti kath. olvasó-kör díszes épülete mult hó 30-án szép-számu és részben igen előkelő közönséget látott falai között. Szavalással, énekkel és zongorajátékkal vegyes felolvasó estély adta az alkalmat a kör tömeges látogatására és az a szíves meghívás, melyet a kör intézői az ottani nyaraló közönség egy részéhez is intéztek. Az est programja ez volt: 1. »Az iskola és a család,« felolvasta: *Schmall Zsigmond* főtanít. 2. »Szilágyi Erzsébet,« Tóth Kálmántól, szavalta: *Jeschitz Pál* 3. »Ave Maria,« Cherubinitól, énekelte: *dr. Grimm Ferenc* s zongorán kísérte: *György Sándorné* urnó. 4. »Mária országa« *Rudnyánszki Gyulától*, szavalta: *Führinger Anna* 5. »Szabad felolvasás,« tartotta: *Aschenbramer József* 6. *H. Richer* Miklós elnök záróbeszéde. A program minden egyes pontja kiváló tetszésben részesült, de a legnagyobb siker a két urnó együttes fölépítésével aratta, mert előadásuk mindeneket megnyerő, művészi volt. Nagy tetszésben részesült még *Weicher Miklós* plebános elnök záróbeszéde s impozáns jelenet volt, mikor a közönség az ő felhívására az imaszó: »Isten áld meg a magyart.« kezdetű himnusz elcinklésével fejezte be az est eme részét, mert még hátra volt valami: az este 9 órára kitűzött táncmulatság, melyen nemcsak a fiataloknak, hanem a közönség öregebbjének is hatalmas rész jutott.

— **Csöbörből vödörbe.** *Pencz József* zámolyi lakos a napokban rendes szokásától eltérőleg csak 10 óra tájban gondolt a hazamenésre s ugyancsak keservesen megadta az árát. A mint a zámolyi nagy utcán végigballagott, rátámad Simon Gábor és Szentgyörgyi István zámolyi lakos s miután néhány ökölcsapással megpuhították *Pencz* tectét, egy zsebkéssel készer a bal lapockájába szurtak úgy, hogy az okozott seb legalább is 16 napot vesz igénybe. Alig keveredett ki a két vérengző alak körmei közül, midőn néhány lépésnyi távolságban ismét támadókra akadt *Csörgei István* és *Páli János* tisztességes személyében. Ezek megkímélték *Pencz*et, mert vért nem eresztettek rajta, de helybenhagyták közös akarattal Isten igazában. Innen már nem tudott hazamenni, a segítségére érkezett emberek szállították haza. A bestiális atyafiakat a járásbírósa vonja felelősségre indokolatlan tettük miatt.

— **A ker. betegsegélyező pénztár** elnöksége közölvén velünk a felügyelő bizottság által a pénztár ügykezelése körül megejtett vizsgálatról felvett jegyzőkönyvet, a közönség megnyugtatósára kijelentjük, hogy az ügykezelés teljesen rendben találtott, hiány vagy visszaélésnek nyoma sincs, sőt még csak *szabálytalanság* sem fordult elő. Mit szól ehhez a más becsületében oly könnyen gázolódo »Sz. és. V.«?

— **Kazár-tempó.** Anyi féle formában jelentkezik a zsidó fufang és zsidó-hepciászkodás, hogy már nem is csodálkozunk, ha egy-egy újabb módjával találkozzunk. Tegnap történt, hogy *Brüll József*, egy síofoki aranyláncos ur *Székesfejervárra* utazott, magával hozván saját nevelésű 14 éves fiát is, a kis *Jakabot*. De mert *Brüll* uram az anyagi megkárosítástól nem irtózik, *Jakabnak* váltott egy fél kártyát, a mivel azonban a gyermek csak 10 éves koráig utazhatik. Természetes tehát, hogy a kalauz látván *Jakab* deli természetét, szóvá tette azt a falatnyi huncutságot, a mi *Brüll* urnak épen nem volt inyére s csapott rögvest olyan lármát, hogy a hetedik kupéba is elhalasztott, sőt ráadásul, mert egy oreságot megszelte megtámadni a kholooz, azt is goromba

huncutnak nevezte. A kalauz kötelességéhez híven bejelentette az esetet *Kovács* állomásfőnök-nél, a ki a panaszfeljelentést a járásbíróshoz tette át. Ilyen ma már Magyarországon a zsidó-üldözés vagyis inkább a zsidó-becsület és hencsereg.

— **Jégverés.** Mint *Rácz-Almásról* jelenti levelezőnk, e hó 3-án rettenetes istencsapás volt végig az ottani határnak déli és délnyugati felén. A rossz termés-kilátások mellett egy vizsgálata volt a szegény népnek, az, hogy a szőlői elég szépen álltak. És most a jégverés tönkre tett mindent. Arasznyi magasan állt a jég s még másnap is halomszámra lehetett látni. A gabonaneműekben is, főleg az árpaiban iszonyu a kár. Megedzett férfiakat láttunk sirni a rettenetes csapás sulya alatt, de eszünkbe jut a sok vasárnapi misemulasztás és szolgai munka, a mely e magyar vidékeken annyira el van terjedve és nem csodálkozunk. Ki miben vétkezik, abban bűnhődik. Talán így okulunk.

— **Kocsis-vírus.** *Raab József*, *Sógorka János* és *Erdélyi József* mint bérkocsisok *Krausz Verona* bérkocsitulajdonost boldogítják fáradhatlan szolgálattal, de a közös kenyéren a bajtársi egyetértés, úgy látszik, nagyon hiányzik, mert a veszekedés napirenden van közöttük. Tegnap is viharos napja volt az Ösz-utca 6. számú háznak; az esti órákban ugyanis a három kocsis parázsverekedést rögtönzött s *Erdélyi József* sehogy sem tudott megbirkózni az egyesült ellenséggel, a kik győzelmesen kerültek ki a csatából. *Erdélyi* könnyü testiértés vétsége miatt feljelentette két kocsistársát a járásbírósnak.

— **Szökés párosan.** *Halgancz József* cipészlegény ma reggel *Kert-utca* 7. sz. a lakó anyja szekrényét feltörte, onnan 220 koronát elvitt s a délelőtt folyamán az ugyanott lakó *Baligó Aladár* géplakatos feleségével megszökött. A rendőrség körözi.

— **A polgári lövöldében** a már megkezdett tekeverseny holnap azaz vasárnap folytatódik. A jutalomtárgyak beszerzéséhez hozzájárultak: *Dr. Krausz Zsigmond* és ifj. *Löwinger Mór* 1-1 drb. 10 kor. arannyal, *Horváth Jenő*, *dr. Palánszky Miklós*, *Wertheim Armin*, *id. Csapó István*, ifj. *Csapó István*, *dr. Ráday Lajos*, ifj. *Tógl Gyula*, ifj. *Fiáth Imre*, *Tóth Aladár*, *Kovács Károly* 2-2 koronával, *Schmelczér Jákó* és *Nagy N.* 1-1 koronával.

— **Sárbogárdi kettős fogat.** A kinek a sárbogárdi vasúti állomáson véletlenül a saját tulajdon lábai felmondják a szolgálatot s száraz időben a portengertől, csözés esetén a térdig érő sártól menekülni óhajt, jól megnézze a bérkocsit, a melyben elhelyezkedni akar, mert keserűen megbánhatja a sárbogárdi kucsirozást. Mindenekelőtt ki kell jelentenünk, hogy holmi gummirádlis ekvipázst ne keressen, ilyenre nem akad; óvakodjék azonban egy őszbe vegyült vörös szakállu, kazár kocsistól, a kinek ruganyos hintója bizonyára a legelső az ily fajtából s így néhány jubileumon már átesett. Törött sárhányója s csorba fellépője nagy időre vall s fekete matt színe az ilyenü kocsiknál szinte szokatlan. Ennek a titokzatos alkotmányának egyik kifürkészhetlen titka, hogy, ha az ember beleül fehéren, feketén kerül ki belőle, lévén az egész kocsit vasporral bemázolja fényezés nélkül. A napokban három uriember foglalt helyet benne nagy eleganciával s midőn a reczegő tákolmányból kiléptek, bemutatkoztak egymásnak, mert arcuk s tenyerük fehér bőre s egyiknek hófehér nyári ruhája koromfeketére változott. Hála az egek Urának, hogy a járási főszolgabíró ur saját fogattal rendelkezik, mert másképp megfosztaná az utazó közönséget egy-egy mulatságot, de néha költséges szórakozástól. Megjegyezzük, hogy a kötelező bérkocsivizsgálat ez idő szerint még ismeretlen hivatali kötelesség.

— **A bérkocsiszabályzatot** hónapokkal ezelőtt felterjesztette a város hatósága az eszközölt módosítások jóváhagyása végett a miniszteriumhoz. A módosítás jóváhagyását a miniszterium megtagadta, egyidejűleg utasította a hatóságot, hogy az avult s az iptartóvénny életbeléptetése után készült szabályzatot az iptartóvénny rendelkezéseinek megfelelőleg dolgozza át.

— **Ökrök a tilosban.** *Pallag András* kert-aljai lakos f. hó 4-én kinn dolgozott a száraz-réti dűlőben. Munka közben ökréit kifogta a járóból s szabadon eresztette, *Nem* is nézett aztán feléjük, mignem az ökrök legelés közben eltűntek a szemei elől. Először *Simon János* szomszédos kukoricaföldjére, majd azon keresztül *Paulovics János* szőlőjében betorkált s mintegy 30 szőlőtökét kitorok. Drága lesz *Pallagnak* a legeltetés, mert a károsultak panaszfeljelentése folytán a rendőrség mezőrendőri kihágás miatt vonja felelősségre.

— **A hivataliszolgák fizetése.** Az állami tisztviselők mozgalmával kapcsolatosan az állami szolgák is mozgalmat indítottak helyzetük javítására. Erre a célra a minap értekezletet tartottak, a melyen foglalkoztak a köztisztviselők országos szövetsége által készített szolgálati pragmatika tervezetével is. Tiltakoznak az ellen, hogy az altisztek és szolgák fizetését nem akarják megjavítani, bár ők is alig tudnak megélni, olyan kevés a fizetésük. Elhatározták, hogy mozgalmat indítsanak helyzetük javítására. Szegény hivataliszolgák felemelhetik ti kérés szavakat, aligha fogják felemelni a fizetéseket.

— **Tűz.** Nagy szél közepette f. hó 2-án d. u. 4 óra tájban a Kül-Táczhoz tartozó *Hegedűs tanya* tarlóján tűz ütött ki s csakis az aratók gyors közbelépésének köszönhető, hogy nagy kárt nem okozott. Egy buzakereszt fogott tüzet eddig ismeretlen okból s le is égett teljesen. A kár biztosítás folytán megtérül.

— **Felismeret löpökrök.** Még mult év december havában *Müller Lajos* Gőzmalom-utca 4. sz. alatti lakos éjjel megállott kocsijával a *Kossuth-utcai* *Trummer-féle* kávéház előtt s bement egy feketére. Mire kijött, kocsijáról eltűnt egy 10 korona értékű löpökrök. Hiába keresték, hiába kutatták a tolvajt, nem jöttek rá sehogy sem. A napokban azonban *Müllerné* meglátta a pokrócot *Szekeres Ferenc* *Budai-ut* 108. szám alatti lakos kocsiján, a ki a rendőrség által kérdőre vonatván, azt állította, hogy a pokrócot egy évvel ezelőtt vette, de nem tudja, hogy kitől. *Müller* a tulajdonjogot igazolta s mert *Szekeresnek* nem ez az első bűne, az ügy a járásbírósalé ér kerül.

— **Csipke-ruha.** Az özv. *Horváth István* né veszprémi lakos által kiállított csipkeruha a tűzoltó laktanyában f. hó 16-ig látható.

— **A szenvedés elől a halálba.** Hetven-négy hosszú esztendő nyomta már *Puha János* sárbogárdi lakos vállait s e mellett már nyolc év óta gyógyíthatatlan betegség sorvasztotta az életét. Alig volt már sok ideje az életből s még sem volt elég lelki ereje megbirkózni a szenvedésekkel. A napokban nagyon búnak adta fejét, nem beszélt senkivel sem s ekkor érlelődött meg benne a gondolat, hogy elemészi magát. Ugy is tett. A ház udvarán álló szederfa ágára egy istrángot kötött, felállt egy székre, hurkot kötött a nyakára s kirugta lába alól a széket. Mikor észrevették, az esti szellő már hullát lengetett a faágon. Megjelent a helyszínén *dr. Krausz Adolf* járásorvos, de nem segíthetett rajta, megmerevedett.

— **Gazdaasszony kerestetik vidéki plebániára** augusztus 1-re. **Cím a kiadóhivatalban.**

— **Ménselőjezés.** A székesfejervári mén-telepen a ménnek selejtezése augusztus 2-án fog megtartani. Az érdeklődők a selejtezésnél jelen lehetnek a méntelep parancsnokságának engedelmével.

IRODALOM.

Értesítők. Kötelességünknek tartjuk, hogy legalább röviden, néhány szóval beszámoljunk a városunk területén levő intézeteknek szerkesztőségünkhez beérkezett értesítőiről. Első helyen természetesen a főgymnáziumé áll, ezé a régi, nagynevű intézeté, a mely az ország hasonló intézetei között a legrésőbb sorban áll, a mely a mi nemzeti büszkeségünkötől, Vörösmartytól kezdve annyi jelesünknek adta meg az ifjú nevelés helyes alapját. Ez év nagyszerű emlékének, az országgraszoló Vörösmarty ünnepélynek természetesen nyomának kell lenni az értesítőben. *Török Konstant tanár »Vörösmarty Mihály szellemének«, születése századik évfordulóján című élvezetes értekezése nyitja meg. Utána Szenczy Győző, a tudós igazgató írja le a töle megszo-* kott kellemes előadással a Vörösmarty ünnepély lefolyását. Ugyancsak az ő tollából olvasunk egy értékes közleményt: *„Kölcsönös vonatkozások a rajz és természetrajz tanításában“* címmel. Az intézetben a két tornatanítón kívül 16 tanár tanított heti 242 órában, valamennyien okleveles rendes tanárok, köztük négy doktor, a mi mindenestre csak az intézet magas nivójáról tesz tanúságot. Volt az intézetnek 345 nyilvános és 7 magántanulója, a kik közül 336 tett vizsgálatot. Ezek közül róm. kath. 278, zsidó 29, ev. ref. 19, ágost. ev. 11, gör. kel. 1; helybeli 201, vidéki 135. Természetes, hogy az intézet tanulóinak száma óriásilag emelkedne, ha a parallel osztályok felállítására lehetséges volna. 336 tanuló közül 19 tanuló volt minden tárgyból jeles (a vastagbetűsök) 77 (43 csak egy) elégtelen jegyet kapott. Az érettségi szóbeli vizsgálatra 23-an jelentkeztek, jelesen érett 3, jól 4, egyszerűen 13, 3-at pedig javító vizsgálatra utasítottak.

Az önképzőkör vezetője *Török Konstant* tanár volt. A tanulók különösen a szavalatokban gyakorolták magukat, de örömmel látjuk a nagyszámu (41) dolgozatokat is, a melyből 34 prózában íródott. Tartottak Vörösmartynek és március 15-ke emlékére ünnepélyt. Van az önképzőkörnek 1952 kor. vagyona. A segélyező-egylet pompásan virágzik, a mennyiben 21.453 kor. bevétele volt s ebből 1432 kor.-t adhatott a szegény gyermekek segélyezésére. Alaptökéjének ideigyarapítói közül kiemeljük *Krentz Ignác* kano- nokot, a ki 100 kor. és febr. 2-án a hangver- senyt, a mely 458 koronával gyarapította az egylet tőkét. Ösztöndíjat 4014 kor.-t osztottak ki az intézet tanulói között. Azontul 20 darab arany, 104 kor. pénz és nagyszámu könyv jutalmat.

Vallási kötelemeik teljesítésében a tanári kar vezetése mellett buzgólkodott az ifjuság s a mit különösen fontosnak tartunk, hogy a szent gyónáshoz az év folyamán hatszor járult az ifjuság, valamint buzgólkodott a helyes egyházi ének tanulásában is, a melynek megkezdője az intézet nagynevű volt tanára, *dr. Vass Bertalan* volt, s a ki *dr. Láng Incében* találta műve lelkes folytatóját.

— **Az Örökimádás** II. évfolyamának június havi füzeté megjelent. A jelen füzet a következő jeles dolgozatokat tartalmazza: Jézus szíve a XX. század menedéke. — A buzgó áldozás. — Borongás. — Res sancta puer. — Az Oltári- szentség különböző nevei. — Urmajja Tonga szigetén. — Az örökimádás-társulat s a szegény templomokat segítő egyesület terjesztéséről. — A rabló János. — Otáregyesületi ügyek: 1. Örökimádási zárda fölavatása. 2. Az egyh. z- megyei megbízott urakhoz... 3. Az esztergomi oltáregyesület. 4. Tárgyak lajstroma. — Elnél- kedés a legfőbbesebb Oltáriszentségről. — Egy- házi ruhák. — A budapesti Mária-congregatio finevelő-intézetének programja. — Szerkesztőség

és kiadóhivatal Budapest, IV. Váci-utca 46. sz. Ára egy évre 3 korona.

— **Az „Egyházi Közlöny“** 27. száma a kö- vetkező tartalommal jelent meg: Vezércikk: Azok az idegen szerzetek! — Egyházi értesítő. — Tárcsa: A harang szava. — A hamis eskü. — Hétről-hétre. Csalás, mint istentisztelet. — Friss hírek. Uj Magyar Hirlap. — Nyílt kérelem a magyarországi római katolikus püspöki karhoz.

Anyakönyvi statisztika

1901. június haváról.

Született: 45 fiu, 39 leány. Ezekből törvé- nyes fiu 41, törvényes leány 37, törvénytelen fiu 4, törvénytelen leány 1, halvaszületett törvényes leány 1. Összesen: 84.

Elhalt: 25 fi, 29 nő. Ezekből 5 éven aluli törvényes fiu 11, törvényes leány 9, törvénytelen leány 2. Férfi 14, nő 18. Összesen; 54. E sze- rint a születés a halálozást 30-cal mulja felül.

1901. évi június hó 28-tól július hó 6-ig.

I. Születés.

Született: 8 fiu, 8 leány. Ezekből 7 törvé- nyes fiu, 6 törvényes leány; 0 törvénytelen fiu, 2 törvénytelen leány. Halvaszületett 1 törvénytelen fiu. Összesen: 16.

II. Halálozás.

Elhalt: 9 fi, 9 nő. Ezekből 5 éven aluli 3 törvényes fiu, 5 törvényes leány, 2 törvénytelen fiu, 0 törvénytelen leány; 5 éven felüli 4 fi, 4 nő. Összesen: 14. E szerint a születéseket a halá- lozások 2-vel mulja felül.

III. Házasságkötés.

A fent jelzett idő alatt 1 volt.

Elhaltak: Máté Ferenc, róm. kath., 9 hónapos, hörglob, Sziget-utca 5. sz. — Özv. Kovács Mihályné szül. Meggyesi Rozália, ev. ref., 52 éves, májrák, Szárca-utca 3. sz. — Lébényi Palkovics Julianna, róm. kath., 20 napos, bélhu- rut, Maroshegy 25. sz. — Kalmár Ágnes, róm. kath., 14 éves, szivhűdés, Szent-György közkör- ház. — Nyitrai Erzsébet, róm. kath., 8 hónapos, bélhurut, Felsőkirálysor, 13. sz. — Csanádi Józ- sef, ev. ref., csizmadia-tanonc, 15 éves, állgöres és derme, Szent-György közkörház. — Szentes Teréz, róm. kath., 9 hónapos, gyomor- és bél- hurut, Rác-utca 26. sz. — Molnár Sándorné szül. Kajtor Erzsébet, ev. ref., 33 éves, tüdővész, Széchenyi-utca 1. sz. — Vagner Erzsébet, róm. kath., 1 hónapos, bélhurut, Felső-Királysor 32. sz. — Bognár József, róm. kath., városi mezőőr, 50 éves, öngyilkosság, Csutora-utca 11. sz. — Orbán Gyula, róm. kath., 3 napos, veleszületett gyengeség, Schmidt-féle téglagyár. — Kiss József, ev. ref., béres, 36 éves, nős, béluszkösödés, Szent- György közkörház. — Völker Sámuel, ág. hitv. ev., gyári segéd-munkás, 21 éves, nőtlen, szivhü- dés, Szent-György közkörház. — Handzely György Pál, róm. kath., 2 éves, gümö- agyhártyalob, Fa- zekas-utca 6. sz. — Orbán, halva született leány, Malom-utca. — Vekelle István Pál, róm. kath., 5 hónapos, bélhurut, Süttő-utca 33. sz. — Énekes Anna, házi cseléd, róm. kath., 32 éves, hajdon, szivhűdés, Szent-György körház. — Magda Mária, róm. kath., 6 hónapos, bélhurut, Vászár- tér 10. sz.

IV. Kihirdetés.

Sabor Arnold üveges-segéd és Pollák Mal- vina varró (Székesfejérvár.) — Kuti Fülöp rendőr-alkapitány és Gröz Ilona Jozefa (Székes- fejérvár.) — Schwarz Salzman kereskedő-segéd és Burg Eszti (Székesfejérvár.) — Lovag boine- miri Kurelec Ottmár cs. és kir. főhadnagy (Stolac) és Say Tekla Karolina Eleonora (Székesfejérvár.) — Kemény Ignác, könyvkereskedő (Székesfejér- vár) és Baudi Ida (Felső-Iregh, Tolnamegye.)

11929/1901.

Árlejtési hirdetmény.

Székesfejérvár szab. kir. város a felsővárosi Szent Sebestyén templom külsejének helyre- állításánál előforduló és a városi közgyűlés 1901. évi 181.11350. sz. a kelt határozatával jóváhagyott költségvetésben felsorolt összes munkálatoknak a most említett költségvetés ehhez tartozó vázrajz és különleges feltételek szerint, illetve az azokban kitüntetett minőségű anyagokból, valamint azok- ban kitett méretekhez képest és ott leirt módon elkészítését vállalkozás útján eszközölni elha- tározván.

Felhivom mindazokat, kik fenti munkát elnyerni óhajtják, hogy zárt ajánlataikat folyó évi július hó 15-ig délelőtti 10 órára a városi iktató hivatalba benyújtsák, mert a későn érke- zettek figyelembe nem vétetnek.

A kikialtási ár az összes munkálatokra, anyagokra, szállításokra 9778 korona 13 fillér.

Bánatpénz fejében 978 korona készpénzben, vagy letétként elfogadható értékpapirokban az ajánlatokhoz mellékelendő.

Az árlejtési feltételek, valamint az írásbeli ajánlati minta alulírott hivatalos helyiségében hivatalos órák alatt betekiehetőek.

A vállalkozás zárt ajánlatok és nyilvános szóbeli árlejtés útján eszközöltetik.

Székesfejérvár, 1901. évi július hó 6-án.

Polczer Péter,
gazdasági tanácsos.

Táncztanítási jelentés.

Alapi Kálmán illem- és táncztanító táncztanítási tanfolyamot nyit. Beiratkozá- sok a Rózsás-szigeti fürdő-épület melletti fürdő-épület táncztermében. *Oktatás d. u. 6 órától 8, esetleg 9 óráig.* Külön oktatás a nap bármely szakában. Külön- leges tánczok oktatása egyezség szerint.

Szives pártfogást kér

Alapi Kálmán
illem- és táncztanító.

BERVEILER JÁNOS

KATONAI ÉS POLGÁRI SZABÓ

Székesfejérvár, Kigyó-utca 1. sz.

Üzlethelyiség a színházzal szemben.

Készít:

papi reverendákat, címádát, papi öltönyöket.

Czégemet a főtiszt. papság szives figyelmébe ajánlom. — Több elismerő levél birtokában, biztosíthatom megrendelőimet, hogy gyors, pontos és lelkiismeretes kiszolgálás által a legkényesebb igényeket is kielégíthetem.

Első os. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.
Homlokzat-festék-gyár
 Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120.
 (saját házában)
 Aranyérmekkel kitüntetve.

Fézerözegei és hercegi uradalmak, os. és kir. katonai Intézetek, vasutak, ipar-
 bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építő-mesterek, ugyszintén gyári és
 ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek mészből főld-
 hatók, száraz állapotban, poralakban és 40 különböző mintában kilönkint 16
 krtól fölfelé szállítanak és a mi a festék színtisztségét illeti, azonos az
 olajfestékekkel.
 Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldeték.

Alapította 1865
Ifj. SCHAUMANN JÓZSEF
 ARANYOZÓ, MÁRVANYOZÓ, TEMPLONDISZÍTÓ,
 TÜKÖR, KÉPKERET RAKTÁRA
 SZÉKESFEJÉRVÁROTT,
 Barátok új épületében.
 Elvállal mindennemű aranyozást és díszítést,
 ugymint: Templomok, Salonok, Kávéházak, Disz-
 termek Aranyozását festését és Plasztikai Díszítését.

I. rendű
KOKSZOT
 ajánlok jutányos áron bármely
 állomásra.
WEISZ JÓZSEF
 a tatai szénbányák képviselője.
 SZÉKESFEJÉRVÁR,
 Lakatos-utca 2. szám alatt.

Többször kitüntetve!
 Asztalos szakmába
 vágó megrendelést
 elfogad
NAGY JÓZSEF
 SZÉCHENYI-UTCA 24. SZ.
 Készen kapható: Nyaraló vagy gyermek-
 szobába, esetleg előszobában alkalmazható fehér
 fényezett szekrények s 16 személyre ebédülő s
 egyéb butorok.

VÉGH GYULA
 szobafestő, mázoló
 Kossuth-utca 15. (Győry-ház.)
 Elfogad:
 Czim-, szoba-, kép-, templom-
 és oltárfestés, valamint mázoló
 s krétarajz munkát.
 !!! Legujabb secossió minták dús
 választékban. !!!

Éremmel kitüntetve!
SIMON LAJOS
 asztalos és kárpitos
 butorraktára
 SZÉKESFEJÉRVÁROTT,
 Kossuth-utca 11. szám.
 Ajánja saját készítményű asztalos és kárpitos
 butormunkákkal dűsan berendezett üzletét,
 hol mindennemű asztalos és kárpitos munkák
 gyorsan és pontosan elkészítenek,
 jutányos áron.

WEISER J. C. gazdasági gépgyára NAGY-KANIZSÁN.
 Ajánja: egytetemes egyes és kétfaru acél-akéit legkiválóbb anyagból és legjobb kivitelben, az egy-
 tetemes cökéhez alkalmazható összes felszerelvényeit, boronáit és egyéb talajmívelő eszközeit.
ZALA-DRILL
 sík és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas Magyarország legjobb sorvető-gépeit, szabad kiváltható kapacsk-
 lyókkal. Homokos talajhoz a „ZALA-DRILL” különösen e célra készített és kitűnőnek bizonyult velősárukkal
 lesz ellátva. „Perfecta” merítő korongos sorvető-gépeit leszállított áron. „Planet” rdsz. egykerekű kézi kápat
 és töltőgetőt
 24 korona árban
 „Hollingsworth” lógereblyéit felszárdabb kivitelben. Árjegyzék ingyen és bérmentve.
 Főképviselet és raktár Fejér-, Veszprém- és Komárom-megyékre:
ROTH SANDOR
 vaskereskedő
 Székesfehérvár, (Gebhardt-ház).
 Ugyanitt kaphatók szabadalmazott
 ruha-mángorlók.

SZÁMMER IMRE
 KÖNYVNYOMDAJA SZÉKESFEJÉRVÁR.

ELVÁLLAL MINDENEMŰ
 KÖNYVNYOMTATÓ ÉS KÖNYVKÖTŐ
 MUNKÁK KÉSZÍTÉSÉT IZLÉSES
 KIÁLLITÁSSAL, JUTÁNYOS ARON.
 AJÁNLJA DŰSAN FELSZERELT
 RAKTÁRAT
 IRODAI, FOGALMAZÓ, LEVÉL
 ÉS CSOMAGOLÓ PAPIROKBAN.
 KÉSZLETBEN TART MINDENEMŰ
 NYOMTATVÁNYT ÜGYVÉDEK,
 SZOLGABIRÓSÁGOK, KÖZSÉGEK,
 EGYHAZAK STB. RÉSZÉRE.
 BÁSTYA-UTCA 9. SZ. || || || TELEFON 99.